

Overdenking bij Lucas 24, 13-35

Silo 7 april 2013

Arjan Noordhoek

Onverwacht de weg gewezen

als alles anders gaat

De zondag na Pasen heeft veel namen gekregen: Achtste dag van Pasen Tweede Zondag van Pasen, Beloken Pasen, dat betekent: dichtgemaakt, toegesloten, voorbij is het feest.....

Het feest wordt vandaag dus afgesloten, maar ook: Het feest gaat nu beginnen. Net als mensen die trouwen, en zeggen: 'dat is de mooiste dag van je leven', blijkbaar hebben ze dan niet veel verwachting voor de dagen/jaren daarna. Maar wij zijn binnen, en het feest gaat juist vandaag pas echt beginnen! Tenminste, als het ons lukt om die gesloten luiken te openen, de luiken van de teleurstelling, als alles anders gaat dan dat wij het hadden verwacht...

gekruisigd als een misdadiger

Ook de leerlingen van Jezus zitten binnen: de luiken flink dicht. De avond van de eerste dag. Na alle ellende en onzekerheid van de afgelopen dagen weten ze het niet meer. Eerst waren ze vol hoop dat het nieuwe Koninkrijk waar Jezus over sprak, zou aanbreken, maar die illusie was keihard verbroken toen Jezus werd gevangen genomen en gekruisigd als een misdadiger.

Sommigen hadden nog wel gehoopt dat Jezus zijn ware macht wou laten zien als Hij flink onder druk kwam te staan. Misschien was dat wel de bedoeling geweest van Judas: Jezus dwingen zich echt te laten zien als de machtige Zoon van God. Maar het was allemaal mislukt.

Met verdriet in hun hart hadden ze de afgelopen dagen bij elkaar gezeten en waren ze bang. Bang voor de Joodse leiders, dat ze ook gepakt zouden worden. En dan komt er zo'n vreemd verhaal van een paar vrouwen die bij het graf van Jezus waren geweest dat de steen was weggerold het lichaam weg was. Opgewonden vrouwenpraat was het natuurlijk. Mannen weten wel beter....

De moed verliezen

'Wat heeft het ook allemaal voor zin?' Zouden die twee mannen van ons verhaal, die op weg zijn van Jeruzalem naar Emmaüs, niet ook dat zinnetje in hun hoofd hebben zitten? Voor hun ogen is Jezus ter dood gebracht. 'Een machtig profeet in woord en daad' ... maar zelfs hem kregen ze klein. Met zijn sterven lijkt ook hun eigen hoop en verwachting gestorven. 'Het heeft geen zin'. Herkennen wij dat lamlendige gevoel? Bijvoorbeeld als iemand je kwetst, en iets dat jij heel belangrijk vindt, belachelijk maakt?

Of als je een enorme tegenvaller in je leven te verwerken hebt? Dan kan je dat overvallen ... dat elke kracht en warmte weg raakt.

Ik kom elke week wel een cel binnen, waar een gedetineerde op bed ligt, overdag in bed gekropen, gordijnen potdicht, met een deken over zijn hoofd heen. Niet dat het veel helpt, want gedachten gaan door – tot ze misschien helemaal stoppen, en je alleen nog maar ligt te staren.

'Het heeft geen zin.' Zo lopen die twee leerlingen van Jezus, van Jeruzalem naar Emmaüs. Het feest is voorbij. De lichten zijn gedoofd, en de grote duisternis is in hen neergevallen.

Een teken van de ander kant

Het valt ook niet mee om iemand te verliezen die werkelijk belangrijk voor je is. Ik denk nu aan Alexandra, een vrouw uit het Pieter Baan Centrum, die mij vertelde over zo'n groot verlies. Als jong meisje voelde ze zich niet geaccepteerd door haar ouders en door haar zussen. Ze werd – vond ze – achtergesteld. De enige die daarin niet meeging was haar oma. Die was lief voor haar. Ze kon altijd bij haar terecht. En toén, in een ongelukkige nacht, stierf haar oma. Toen Alexandra het hoorde, stortte haar wereld in. Héél lang had ze nodig om de dood van haar oma te verwerken. En nog steeds hunkerde haar hart naar steun. En zo sprak ze in zichzelf tot die persoon die alles voor haar was: 'Oma, hoor je me ... laat iets van je horen.' En op een avond wist ze zeker dat ze een teken kreeg, een ster, zo groot, die speciaal voor haar straalde.

Zien en niet zien

Een taal en teken ... daar kunnen we naar verlangen: iets wat ons moed geeft en kracht. Maar een teken moet je kunnen zien, niet alleen met je ogen, maar vanuit je ziel, je moet ernaar verlangen voordat je het kunt zien.

En daar zijn die twee mannen, op weg naar Emmaüs, nog niet aan toe. Hun ogen waren vertroebeld, of niet bij machte ... zo staat het er. En zo kan het gebeuren dat ze Jezus niet herkennen.

En wat doet Jezus? Hij laat hen vertellen. Dat is altijd het beste: dat je iemand in vertrouwen neemt, en vertelt wat er zo zwaar op je hart ligt. Dan komt er ruimte, en in die ruimte kan er iets nieuws binnenkomen ... Een inzicht, één enkel iets soms, wat je de moed geeft om verder te gaan.

Jezus luistert niet alleen. Hij doet ook iets wat goede vrienden bij elkaar doen: hij roept ze bij de les: 'Hebben jullie dan zo weinig verstand, en zijn jullie zo traag van begrip dat je niet gelooft in alles wat de profeten gezegd hebben?'

Het zal je maar gezegd worden: 'weinig verstand, traag van begrip ...' Het is een wonder dat die mannen de vreemdeling niet wegsturen. Maar hij heeft blijkbaar gezag, ze doen het niet ... Want soms dringt het tot je door dat je op een doodlopende weg zit. En anderen nodig hebt om daar vanaf te komen.

Eeuwig duurt Zijn trouw

Jezus vertelt de twee Emmaüsgangers wat in de Schrift staat, de verhalen van het volk op weg naar vrijheid. Ze kennen die verhalen, maar Jezus vertelt ze opnieuw, om te laten zien hoe God met mensen bezig is. Zo was het bij Mozes, zo was het bij de profeten, zoals Elia en later Jesaja, en zo is het ook bij Jezus Messias.

Mozes, de profeet, 'machtig in woord en daad'. Hij leidde het volk van de Israëlieten weg uit Egypte, weg uit het slavenland. Ze kregen de kans om angst en verdrukking achter zich te laten. Mozes, de door God aangewezen leider van het volk.

Zo is het ook met Jezus. Hij is door God aangewezen. Hij was er voor de mensen die geen aanzien hadden, simpelweg aan hun lot overgelaten: blinden,

doven, hoeren, zondaars ... Jezus had oog voor hen. In hem scheen het licht en de liefde van God. En zou die God dan nu Jezus in de steek hebben gelaten?

De vreemdeling , die een stukje meeloopt op de weg van verwarring en teleurstelling vraagt het zo: 'Moest de Messias niet lijden om zijn heerlijkheid binnen te gaan?' Jullie kennen toch die prachtige woorden van Jesaja? Het blijft een raadsel hoe ook onze levensweg soms door dalen heen gaat, en grote duisternis, terwijl het licht van God ook dáár is, in duisternis en verdriet. Het blijft een raadsel hoe wij mensen dat soms kunnen oppakken, en ervaren.

nooit meer dezelfde

Het verhaal van Emmaus doet mij altijd weer denken aan dat weekend in Parijs, in de jaren tachtig, met Tineke Schoonbeek, met Eef Lindhout en vooral met dominee Joseph Doucé. Hij is hier in Silo nog lid is geweest, voordat hij in Parijs in de jaren negentig door de Franse geheime politie is omgebracht. Hij was een baptist uit Parijs, hielp mensen die door niemand serieus werden genomen in zijn Centrum Christus de Bevrijder voor sexuele minderheden. Hij nodigde mij en enkele Silogangers uit te komen, aan tafel daar mee te eten en daar zat ik, tussen de homoseksuelen, de pedofielen, de transsexuelen en travestieten. Er werd gezongen, gebeden, de bijbel ging open en ik ben nooit meer dezelfde geworden. Zoveel aandacht en liefde voor mensen aan de zelfkant van Parijs, dat moest van Christus de Bevrijder zijn, sterker nog, dat was de bevrijdende tafel van Jezus zelf. Onverwacht de weg geweest, Zijn weg, die gaat niet zonder verwarring, zonder risico en zonder lijden.

onverwacht de weg geweest

Soms wordt je onverwacht de weg geweest, terug naar mensen, terug naar de liefde, naar de zin van alles. Het kan gebeuren in een lied, in een gebed, in een woord van een vriend of ander mens.

En waar het hart van spreekt en de ziel naar kan luisteren, daar is God.

Soms versta je dat beter na een tijd van lijden, en was dat achteraf gezien een 'noodzakelijk kwaad'.

Ik eindig met een lied van ds Sietze de Vries:

*Geef mij een mens die mij bij mijn naam noemt,
die Jou met mij deelt.
Want Jij bent voor mij het licht van de liefde,
de hand op mijn schouder, de wenkende verte.*

*Geef mij een mens die Jou wil vertalen,
jouw liefde herhalen.
Geef mij een mens die Jou geeft aan mij.
Want Jij bent voor mij als dauw in de morgen,
een lach in de avond,
Jij bent voor mij thuiskomen, opstaan,
vuur dat blijft branden, hartslag die klopt.*